

Minden eddigi társadalom története
osztályharcok története.
Világ proletárjai egyesüljétek!

NÉPAKARAT

„Az iparilag fejlettebb ország a kevésbé fejletlenek saját jövője képét mutatja.” (Marx.)

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP

No. 67. szám. Vol. V. évfolyam.

New York, 1907. december 6.

Egyes szám ára 2 cent.

New Brunswick és környéke!

FIGYELEM!
A brunswicki Szoc. Munkás Szervezet 1907. december 8-an este 7 órakor

nagy népgyűlést tart

31 ALBANY ST. alatt. Előadó SOMOGYI MIHÁLY New Yorkból.
December 7-én este 8 órakor a szervezet helyiségében nyilvános előadás lesz.

A helyzet.

(Folytatás).

Kétségtelen tehát, hogy a mivel eleinte gazdasági hallották a „társadalom támaszai,” hogy t. i. az egész válság pusztán helyi jellegű, New Yorkra kiterjedő pánik, valótlanság. A dolgot csak annyira igaz, hogy New Yorkot, mint az amerikai pénzügyi központját, legérzékenyebben érintette a válság s itt mutatkoztak annak jelei a leghatározottabban. De egyúttal éppen ezzel a válsággal jutott napvilágra az a tény, hogy New York mind erősebbé váló versenytársra akadt a pénzügyi hegemoniája tekintetében s ez a versenytárs Chicago, a mely, mint láttuk, gazdaságilag igen erős rázkódásokat szenvedett.

Ezek a jegyek nem törvényes fizetési eszközök és azokra semmi más fedezet nincs, mint azon város bankjának és pénzintézeteinek hitelképessége, melyben azok kiadatnak. S ha ezen bankok, vagy csak a fontosabbjai ma vagy holnap megbuknak, a mi épenzással nem lenne csodaszámba, ugy ezen jegyek birtokában levő munkások pénzüket elvesztik; teljesen ingyen dolgoztak a kapitalistáknak; a felémészett munkaerőért nemcsak hogy annak teljes értékét nem kapják meg, hanem semmit sem, épenzással semmit. Mert ha a munkaadók maguk akarnák ez esetben a certificateket beváltani s azokért készpénzt fizetni, ugy ez az ő saját elkerülhetetlen esődjüket és romlásukat jelenti: ők is bezárhatják akkor a műhelyt, a minek a levét megint csak a munkások ezrei isszák meg.

(Folytatjuk)

VESZÉLYBEN FOROG AZ ERKÖLCSÜNK

Borzadatok clevelandi munkások és borítóarcotokra a szegények fátját! Egy az ördög szolgálatában álló becselen közbizonyos arra utazik, hogy erkölcsüket alássa és nagy sötét ejtsen a ti jellemzesteken. És a mi a legveszélyesebb, majdnem elkerült volna figyelmeztetést az elvetemedett tímadás a ti érelyetek ellen, de — hála legyen az istennek — még vannak asszonyaink, derék asszonyaink Clevelandban, kik érelyetek felett épen virrasztanak s a gonoszság csínyjéitől megmennti igyekeznek benneteket; oly asszonyok, kik elegendő időt találnak erre, mivelhogy a jó evés és ivás, a jó öltözködésnek, a jó autombiztosításnak, a színházba meneteleken és „erkölcsük” ápolásán kívül egyéb dolguk sincs. Így, tehát hogy az únalmat agyonüssék, áldásos kereszties hadjáratokat indítanak a vétek ellen és felfedező utakra indulnak oly veszélyek elhárítása érdekében, melyek a munkásemberekre és munkásnőkre leselkednek és erkölcsüket megöléssel fenyegetik. Egy ilyen veszélyt fedeztek fel a nemes asszonyok a minap az új postapületeken. Ott tudniillik két szoborportot állítanak fel a bejárat két oldalán, melynek egyike az ipar haladását ábrázolja. Ebben a csoportban egy nőalak reprezentálja a villamosmosságot és ez — (a női alak, nem a villamosmosságot) — szegényen fogja el a tollat, a mikor ezt a borzasztó szót leírja — egy meztelen felsőtestet ábrázol. A szemérmetlen közbizonyos azért a szép árt, a mit a munkájáért számitott és bizonyára meg is kapott, legalább is egy fűzöt, ha már nem egy modern „plüsch cape”-t adhatott volna mellé. De ez a fickó minden áron meg akarta becseleníteni a mi erkölcsünket. És milyen kegyesszívűek ezek a derék erkölcsdámák a „közönséges” nép iránt! Nekik és osztályuknak ez a meztelen leány persze nem árt. Az ő erkölcsük vagy amugy is sülyedőfélben van, vagy pedig tényleg ugy van, a hogy hosszú újságcikkekben nyilatkoznak, t. i. hogy ők eléggé műveltek ahhoz, hogy a művészethez értsenek. De a „közönséges” nép tudatlan és mivel a művészethez nem ért, a meztelen mellet meglátása csak fokozza „legalacsonyabb ösztönét”. Ezek a hölgyek nagyobb számban tagjai a W. C. T. U.-nak (Keresztény Asszonyok Temperence Uniójának). Nem-e cselekednek egy kicsit következtelenül, mint keresztény asszonyok? Nem-e kellene nekik e szerint — mivel a tisztának minden tiszta, a malacnak meg minden piszkos — legelőször is az öreg istenüknek a nyakára mászni, mivel ez az öreg ur mindenkit meztelenül merészelt a világra teremteni? De egy isten, az minden erkölcselenséget elkövet-het, a nélkül, hogy ezek a női erkölcszimatolók megütököznének rajta!

(Soz. Arb. Ztg.)

Fritz Jacobi.

Eltvársak! Munkások!
Terjesszék a „Népakarat”-ot!

TIZENHAT SZEM KRUMPLI.

A „Népszava” írja: A pannonhalmi főpát minden ökrébe, lovába és szamarába fogadni nemék, hogy a pannonhalmi főpát ur még a leghossznapibb keresztény böjtökön sem fröstökölt hajába sült krumplit. A főpát ur alkalmasint ismeri a krumplit. Eszi a hus mellett, eszi vajjal, eszi akkor, mikor már jóllakott. De főpáturi gyomrát sohasem töltötte meg hajába sült krumplival. Ha a szakácsnéja ezzel traktálná meg, a libát, a pulykát, a malacot, a halat-vadat a konyhában felejténé, a sült krumpliók alighanem a szakácsné arcához repülnének, mondván:

— Nesze neked, átkozott asszonyi állat, a miért megkeserítetted az Ur fölkenntjét!

Az is bizonyos, hogy a pannonhalmi apátság uradalmában terem annyi krumpli, hogy ha száz gyomra volna a főpát urnak és három akol ökrrel összefogván, mindig krumplit enné, még akkor is maradna annyi, hogy tizenkét apátság összes felszentelt emberét meg lehetne vele pukkasztani. Ezért nem is eszik az apátság urai a krumplit, hanem etetik a szeszgyárral.

Csak hogy a pannonhalmi apátság környékén olyan szegény ember is kerül, a ki szivesen megenné a krumplit, ha volna. Ezt a Krisztusnak tetsző nyomorúsággal megáldott embert nem a főpát urak között kell keresni, annyi bizonyos, hanem inkább a szeszgyár robotosai között. Hivvány fizetést kaphatnak ezek az emberek. A főpát urék krisztusi szelleme talán megköveteli tőlük, hogy nyomorogjanak, mert így leszen övéké a mennyeknek országa. Azaz nemcsak talán, hanem bizonyosan. Ezek az emberek még a krumplit is megennék ám!

Kovács György, mikor a szeszgyárban robotolt, aztán maga előtt látta azt a nagy rakás krumplit, a miből szeszt csinálnak, megkörtárogosodott. Mondjuk, az ördög incselkedett vele.

— Milyen jó volna estére sült krumplit vacsorázni! Emne az asszony, állakának a gyerekek. Az angyalát, elveszek abból a sokból egy pár darabot, hiszen csak nem teszem tönkre ezzel az apát urat.

Ugy is lett. Kovács György tizenhat darab krumplit eszeméztet bele a tarisznyájába és boldogan bandukolt vele hazafelé, a mikor elébe akadt az uradalmi ispán. Lamos Aladár ur.

— Mutasd a tarisznyád, nagyon degez. Tyűh az áldodat, te krumplit loptál.

Kovács György nem tagadta.

— Hát tudod mit? Fizess minden szemért husz fillért, vagyis a tizenhatért 3 korona 2 fillért, akkor hazaviheted, meg is elheted, különben a gyárból is elcsapatlak, de még a tetejében csendőrkézre is adlak.

Kovács György életében sohase vacsorázott még 3 korona 2 fillért. Most se vacsorázott. A krumplit elszedték tőle és Kovács György krumplit nélkül azzal a tudattal bandukolt haza, hogy nem sokára megváltatják a csendőroket, azután a szépen beszélő törvénytevő urak becsukják fészeszindőre a tizenhatszem krumpliót, a mit az ispán ur elvett, a miből szeszt tett, a minek jövedelméből a főpát és udvara bízik.

Hát főpát ur, ez nem igen krisztusos dolog. Ön soha életében nem vacsorált hajába sült krumplit. Ön prédikálja, de nem tudja, mi az a nyomorúság, a mikor a krumpli vesepesevye számba megy, a mikor az asszony éhen sőt hajtozik, a gyerekek éhen sírnak. Kérdezze meg uradalmának volt robotosától, ha már a mérföldi csendőroket kieresztették. Az majd elmagyarázza és ha megérti, meg tudja érteni azt is, miért lopott Kovács György 16 darab krumplit és akkor nyomban elcsapatja — de hogy is Kovács Györgyöt! — az ispánját, a ki nem lopott ugyan, de az ön nevében meg akart zsarolni a nyomorúságot, s hogy ez nem sikerült, hát csendőrkézre adta.

FIGYELEM!

Kérjük az osztályokat és az egyes elvtársakat, hogy a különböző városok és ipartelepek munkaviszonyait és az általános gazdasági helyzetet lehető kimerítően és pontos adatok alapján írják meg időnkint (lehetőleg minden héten) lapunknak, hogy a „Népakarat”-nak módjában legyen közvetlenül a forrásból eredő hírek alapján tájékoztatni munkástársainkat.

A szerkesztőség.

Egyről-másról.

AZ ÖREG „SZOCIALISTA-PÁPA” BELÉPTI DIJ MELLETT KÉSZ BIZONYITANI, HOGY Ő NEM ZSIDÓ; DE A KAJÁN IRIGYKEDŐK SAJNALNAK TICKETET VENNİ.

A „Daily People” koncertjeinek csodálatosan összeállított közönsége van, mely a kaukázai faj minden színnyalatát mutatja s a civilizált világ nyelvével beszél. — Az osztály-tudat mindenható ereje. — A tipikus amerikai szocialista leány, kinek kiváló szellemi képességei, szónoki tehetsége és női szépsége versenyeznek az elsobségért.

Nagy a világ és — két pápa honol benne. Az egyik pápa a római egyház feje és az „örök város”-ban trónol; a másik pedig a „szocialista-pápa”, ki nem trónol sehoh, hanem egy rozoga faszéken ülve, újságot skribál. Daniel De Leon-ról, a Daily People szerkesztőjéről van szó. Mikor a megalkuvást nem ismerő, nyakas öreg még a nemzetgazdaságtan tanára volt a Columbia-egyetemen, nagy tiszteltben volt része. „Tudós honfitársunk” volt akkor, kit az igazak és hízelgők egyaránt emeltek magasra, ha arról volt szó, hogy méltó ember képviselje az ő szakjában az amerikai tudományt. Az öreg professzor vas következetességgel hozta meggyőződése mind közelebb a proletár-tömegekhez, míg végre otthagyva mindent, mi az átlagos embernek kedves: társadalmi állást, a hízelgők csalfa tiszteletét, gondatlan anyagi létet — s tagja lett azon emberek társaságának, kik semmivel sem bírnak az elnyomók iránti égi gyűlöletén s a munkás-osztály jobb jövőjébe vetett erős hitén és meggyőződésén kívül. Cselekvő szocialista lett. Képzetsége s a szocialis kérdésekben való otthonossága csakhamar utmutató, vagy mondjuk: vezérszerpet kényszerített rá. Persze, ez szálka volt sokak szemében s mihamar elcsufolták „szocialista-pápa”-nak. Az öreg ügyet se vetett rá s haladt a maga útján. Mikor látták, hogy egy másk szemnyit sem szegényli magát a szocialistához nem méltó, szédítően magas titulus miatt, kapták magukat s megittették — zsidónak. Pápa és zsidó! Óh! No, de azért nem történt baj; mert az immár ex-pápa erre sem hederített. A vas-vilával ráhányt pápaságot még csak levették róla, de a zsidóságot — ugy látszott — rajta hagyják száradni. Ekkor elhatározta az öreg szerkesztő, hogy alaposan — ő mindent alaposan szokott tenni — elrontja a kegyes cimado. Mányozók apró mulatságát, s kijelentette, hogy ő bár nem bánja, ha szaracénnak mondják is; le a tiszta, szinarany igazság az, ha már egyszer erről van szó, hogy ő nem zsidó; s mint mindig, rögtön kész volt bizonyítani is; szemléltetően bizonyítani, még pedig belépti díj mellett: a cimadományozó uraknak fejébe 25 centekért, az ő szavaiban kételkedő Világunknak pedig — ingyen. Nem vett ticketet senki, a mi arra enged következtetni, hogy végre elhitték neki, ugy az „urak”, mint a hölgyek, szemle nélkül is, hogy ő csakugyan nem zsidó. És a kaján irigyek elhallgattak.

Ha az asszonyok szépségéről van szó a Daily People koncertjeinek összehasonlító kiállításán, ugy a muszka zsidó asszony vagy leány, különösen a leány, egyáltalán nem áll utolsó helyen. Korántsem! Ezek a koncerteken a magyar munkások is nagy számban szoktak megjelenni s asszonyaik méltán foglalnak helyet a legszebbek között. Ha nem ütököznék a munkásújságok jó szokásába, fel lehetne sorolni a jelen volt szép magyar asszonyok és leányok neveit; így azonban elégedjek meg minden magyar munkás és munkásnő azzal a jóleső tudattal, hogy a magyar leányokat is megbámulják idegen éghajlatok fiai, és hogy nem ok nélkül bámulják meg őket. Miféle büvös erő az, mely így össze bírja hozni távoli éghajlatok, országok és alig ismert fajok szüleit, férfiakat és nőket, a Daily People-nek a koncertjein? Miféle megfoghatatlan, titokban lappangó, láthatatlan hatalom az, mely az emberek ezen ezreit testvérekké teszi, bár soha sem látták egymást s egyik a másiknak nyelvét nem beszél? Miféle érzés, miféle elhatározás, miféle ok indítja ezen embereket, férfiakat és nőket, arra, hogy egymás jogait skrupulózusan tiszteljék és se jó, se rossz kedvükben ne tegyenek semmit, a mi a mássákkal szemben helyén való nem lenne? Miféle jó szellem borította be az egész nagy társaságot azzal a fontos nyugalommal, melyben csak a jó és igaz embereknek lehet része? Ennek a csudát művelő hatalomnak, melynek nem az erőitől kényszer, hanem a szabad elhatározás az alapja; ennek az ellenállhatatlan erőnek osztálytudat a neve.

Az osztály-öntudatos munkásságnak nemcsak nagy elméjű fiai, mint a milyen az öreg szerkesztő, Daniel De Leon, hanem lánglelkű, képzett és ékeszülő leányai is vannak. Figyelnünk meg egy munkásgyűlést ezen állítás bizonyosságául. Az óriási terem az utolsó ülő-és állóhelyig meg van telve várakozó néppel. Nem val-mennyi szocialista; sőt ellenkezőleg, jelen-tékeny nagy része a hallgatóságnak nem az. Sokakat csupán a kíváncsiság hozta a terembe. Az első széksorokon ülnek a munkás-arisztokraták, az „international trade union”-ok vezetői nagyjai, kik Gompers Sámuel urban tisztelik generálisukat. Széjjelszörva a hallgatóság között nagy számban láthatók a nők, kik eljöttek, mert mikor az osztály sorsáról vitatkoznak és tanácskoznak, nekik is ott van a helyük. A terem többi részét az a lelkes gárda tölti meg, melynek minden tagja büszkeséget helyezi abba, hogy ő forradalmi szocialista. A gyűlést vezető munkásember feláll s néhány egyszerű szóval, minden cikornyá és ceremónia nélkül, bemutatja az est egyetlen szónokát. Egy leány lép elő, ki, megjelenése és kora után itélve, valamely high school-nak lehet a növendéke. Alig észrevehetően meghajtja magát, vagy csak úgy látszik, hogy tette, s kezében tartott jegyzetét az asztalra helyezi. A harcnak és dacnak vérvörös színébe van öltözve, a mi ebben a környezetben semmiképpen sincs harmóniában szelid vonásaival. Nyugodtan és komoly arccal beszélni kezd. Az American Federation of Labor-nem kezdi s magyarázza, hogy miért tekint ő ezt az organizációt munkás-trustnak, mely álló sérelme a munkásságnak s mely csak a kisebbségnek használ, az egész osztály rovására. A világ összes dolgozó emberei osztályba tartoznak és egy nagy családot képeznek; helytelen tehát már csak ezen okból, de különösen még nemzetgazdasági okokból is valamely fajt, például a japánit, az Egyesült Államok területéről kitiltani; mert az ilyen eljárás igen hamar megfoszolja magát, a mit láthatni abból is, miszerint az amerikai gyárosok, hogy az ázsiai piacot megtarthassák, Japánban állítanak fel gyárakat s ott kizárólag, japán munkásokat alkalmaznak. A Gompers Sámuel ur föderációjához tartozó „testvérek” idegesen mozogoltak székeiken emek hallatára, mert ők tudvalevőleg nem igen nagy barátjai az idegen bevándorlásának általában, különösen pedig a mongol fajhoz tartozó japániaknak. Tessék csak az ilyen Gompers Sámuel-féle munkás-kapitány vagy generális előtt a „japán” szót említeni s ő menten bicakkest ránt jobb argumentum hiányában. De az

(Folytatás a 2-ik oldalon.)

NÉPAKARAT

szocialista munkáslap.

A Szocialista Munkáspárt hivatalos közlönye.

Kiadja

Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség
516 East 6th Street, New York, N. Y.

Megjelen minden kedden és pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	\$2.00
Fél évre	1.00
Negyed évre	0.50
Európába	12 korona.
Egyes szám ára 2 cent.	

A Munk. Bet. Szöv. hivatalos közlönye.

Szerkesztővel értekezni lehet hétfőn és szerdán 6-tól 8-ig.

NÉPAKARAT

Publ. by the Hungarian Socialist Labor Federation of America

516 East 6th Street, New York, N. Y.

ARNOLD GONDA NATIONAL SECRETARY.

A. WALDMAN NATIONAL TREASURER.

ISSUED EVERY TUESDAY AND FRIDAY.

SUBSCRIPTION YEARLY \$2.00
SINGLE COPIES 2c

Entered as Second-Class Matter August 28, 1907,
at the Post Office at New York, N. Y.

New York Friday, December 6, 1907

A NEWARKI "EMLEKLAP", A GAZDASÁGI VÁLSÁG ÉS A PASSAICI KRISZTUS.

Az olvasó bizonyára fejt csóválva fogja kérdezni: micsoda tartalmi kapocs, eszméleti összefüggés van az emléklap, a válság és Krisztus között? Pedig nagyon, miként az alant írt kis humoros, fura, de tényleg megtörtént történetből ki fog világítani. Ha Farkas Antal tollával rendelkezünk, kicifránjuk a megfeszített, de mert nem vagyok Farkas Antal és a tollat is ritkán forgatom, lévén a kalapács munkaszámom, egyszerűen és paraszti módra fogom elmondani a történetet.

Kezdjük az "Emléklap"-on. Erről már hallottak a t. olvasók, miután annak szerzőjét nyilvánosan akarták megvesztetni Newark piacán. (Azóta a szerző 3 fontot nyert testi súlyában.) Ezen "Emléklap" egyik, a cenzorok által inkriminált része a következőket írta vala:

"Mindig azt hittem volt, hogy a passaiaci magyar munkásság azért ély nyomorult viszonyok között, mert nem akar szervezkedni. Be kell vallanom, hogy tévedtem.

A múlt héten ugyanis Passaicon jártam és egy érdekes dologra figyelmeztettek az ottani elvtársak: ugyanis a passaiaciaknak hamis a Krisztusuk. A ki nem hinné ezt, menjen ki Passaicra, sétáljon el a Monroe St. és 3rd St. mellett és látni fogja, hogy a kath. templom előtt levő feszületnek, illetve a felpingált Krisztusnak jobb oldalán van a szive.

Már most hogy is lehetne kivánni egy hamis, jobb szívű Krisztustól, hogy pártolja a szegény munkásságot? A passaiaci Krisztus a gazdagok Krisztusa. Jól is fogják tenni a passaiaci magyarok, ha leütik a hamisát és beszereznek egy baloldali, egy igazit, egy újat.

Minek szervezkedni?! Egy igazi Krisztust a passaiaciaknak! — legyen a jelszó.

Az "Emléklap" elkerült Passaicra, híre szüretelt a nagy hírű eseménynek és azóta tömegesen járt a nép megcsodálni a jobboldali istenfit. Megjegyzendő, hogy a feszület különben is már elég rozoga és avult volt, valószínű, hogy a legelső passaiaci magyar és tót bevándorlók állították vala fel vallási meggyőződésük épülésére és a "magyarok istene" dicsőségére. Hogy a Krisztus hamis, évtizedeken keresztül nem vették észre a hívek és ajtósan szorgalmasan süvegették naponta háromszor az ugyancsak szembeötölő s fura szerzi s szépségi hibában szenvedő Megváltót. De végre is megtudták. Zugolóni kezdtek, de a háborgókat végül is elnémította a tizenkét különböző nemzetiségű passaiaci csuhás.

De most jön a második felvonás. Beütött a krach Amerikában, Passaic pedig legalább a furiangos térképcsínáló geografusok szerint szintén Amerikában kapott helyet. A pénzválság hatása jelentkezett a Botany Worsted Millnél, a Geramillnél, a Fennignél s a többi szövőgyáraknál, hol a jó idők közepette sem

valami rózsás életük van "szeretett magyar és tót véreink"-nek. Szaporodtak napról-napra a munkanélküliek és ha eddig csak hét, most már tíz-tizenkét tót és lengyel leányzónak kellett egy ágyban összekuporodni. (Pegsze kezesben fekvé.) A munkanélküliek többszörösként tanácsra gyűltek egybe és kutatták, hogy mi a kö ütött Passaic városába?

Ne csürjük-csavarjuk a dolgot. A vének egyike, ki régi és tapasztalt amerikai vala, megfejtette a problémát. És a megoldás vala a newarki "Emléklap" fenti közleménye. Bemutatta a többieknek, hogy ime nyomtatott betűkkel vagyon megírva, hogy a passaiaci munkásság azért jutott a nyomorba, mert hamis a Krisztus. A mi pedig nyomtatva van, legalább is van olyan igaz, mint a szentírás.

A testvérek eleinte csóválták a fejüket, de miután kézzel-kézzel adták a newarkiak által megindított "Emléklap"-ot, meggyőződést szerezve annak tartalmáról, kimondták az aryaftak határozatilag: "Minden bajnak kuforrása a jobboldali Krisztus."

A tömeget most már nem lehetett visszatartani a "direkt akció"-tól. A vulkán kitört és háborgott egyre jobban. A boszu kiáltása eget basított és halált ívöltött a megcsufolt Krisztus fejére. De hiába, nem akad oly bátor legény, ki a merénylét elkövetésére vállalkozott volna. De a munkanélküliek száma folyton szaporodott, minek következtében a különböző szent és kevésbé szent egyetlek rendkívüli gyűléseket tartottak, választottak bizottságokat, feltámasztották a zaj nélküli elszenderült "Krisztus koporsóját" t. ö. "I. Magyar Passaiaci Honvéd Szervezet"-et. De hiába! Urunk továbbra is jobboldali szívvel volt kénytelen keseregni a gyávák nyomorúságán.

Már-már minden reményt veszve, utolsó pénzükön hajójegyet váltva, készültek haza, a "Szabadság Szigeté"-re a munkanélküliek száza. Végre is az egyik szent női egyeslet feladta a gordiusi csomót. Háromtagú bizottságot választottak, kiknek hivatásuk vala, hogy egyik passaiaci elvtársunktól kérjenek tanácsot az ügyet illetőleg.

— És mi történik?
Mánapra eltűnt a Krisztus!

Fogadtak egy ír (irish) bom-ot, ki 10 dollárért vállalkozott rá, hogy az éj leple alatt ellopja Krisztust. Persze a három anyóka szorgosan felügyelt a 3rd St., a Monroe St. és Morris St. sarkán, nehogy a policeok megzavarják emberüket dicső munkájában.

Eddig a megtörtént történet, mely bizonyítja, hogy van összefüggés a newarki "Emléklap", a gazdasági válság és a passaiaci Krisztus között.

De leszen még folytatás is, a mit más alkalommal fogok előadni. Abban el fog mondani, miként avattatik szentté a newarki "Emléklap" szerzője; a pápai enciklika, mely megmagyarázza, miként vándorolt át Krisztus Urunk szive jobbról balra; Kovács Kálmán mekecsporti tisztelőm új tudományos vitája Jézus Krisztus magyar származását illetőleg; miként leend Passaic városa a keresztény világ fő bucsujáró-helye; miként fedezik fel Krisztus könyeit egy magyar burdoszhabban; Berkovits Dávid barátunk ünnepélyes betérése az egyedül üdvözítő keresztény katolikus anyaszentegyház kebelébe, stb. stb. épülesterőrténetek.

S mindez történt vala Anno 1907, Krisztus Urunk születése után. ("Pázmány-Iroda": bocsásd meg bűnömöt!)

Róna.

Egyről-másról.

(Folytatás az 1-ső oldalról.)

Ékesszóló diákleány nem sokat törődött Gompersék tetszésével vagy nem tetszésével s nyugeltemre sem méltatva mozgolódásukat, figyogdott folytatta. Rátért arra a régi valótlan állításra, hogy itten, a demokratikus nagy köztársaságban, nincsenek társadalmi osztályok. Dehogyan nincsenek! Ennek a valótlan állításnak lenne talán némi alapja, ha az amerikai nép úgy kerálné mindennapi kenyérét most is, mint tette azt a forradalmi háború idején, ez előtt 130 esztendővel. Abban az időben a szegség, falu vagy város, megélhetett a külvilág segítségére nélkül; a község akkor nehézség nélkül termelhetett saját fogyasztóinak minden szükségletét. A legtöbb ember farmer volt, kinek tulajdonát képezték a farm és farmszerszámok. Azok pedig, kik nem farmmunkálat, hanem más módon, például valamely mesterséggel keresték kenyerüket, kézi szerszámokkal dolgoztak, melyeknek tulajdonosai ők voltak, és annak a munkának teljes értéke, melyet ilyen apró kézi szerszámokkal végeztek, azoké volt kizárólag, a kik dolgoztak. A szabó, a csizmadia, a mészáros, stb. a saját községbeli fogyasztóknak szükségleteit fedezték, míg az aszsonyok és leányok ellátták a családot fehérneművel. Szóval nem kellett a községben kívül menni semmiért; a község lakóinak jóléte a saját kezükbe volt letéve. Tőlük, egyedül tőlük, az ő munkájuktól függött, hogy jól vagy nem jól boldogultak-e. Egyszeren másképp áll a világ sorja mostan. Az utolsó 75 esztendő alatt a termelési rendszer egész képe megváltozott.

A farmer, a szabó, a csizmadia, a mészáros, többé nem a saját maga ura, szerszámjait többé nem az ő tulajdonát képezik. Sőt a szerszámok nem is szerszám a neve, hanem gép, és a gép nagy és drága. Csak nézhet rá szive kívánsága szerinti ideig, — már tudniillik, ha megengedik neki a nézést, — de meg nem veheti. A gépek arról híresek, hogy sok pénzbe kerülnek, a szegény mesterember meg arról híres, hogy nincsen sok pénze. De a 75 esztendő előtti mészáros sem mészáros többé, a szabó sem szabó, a csizmadia is valami egyéb; sőt az olyan tisztelőreméltó emlékeztető csizmadiaszerszám, mint például az ősi „dikics”, is ugye eltűnt, mintha soha sem örvendezett volna nagy tiszteletnek és szeretetnek. Csak az „ősi” lábbeli készítő tudnak róla és azok is csak emlékeztetből. Mert azokban a nagy gyárakban, melyekben a ruhát, cipőt csinálják és a húst vágják a tizezernyi munkások, kézi szerszámokat nem ismernek; sőt olyan embert sem, ki teljes öltönyt, teljes cipőt stb. csinálna. Azokban a nagy gyárakban a munkás nem szakember többé, csak egy részét csinálja a teljes produktumnak és azt is gépen. A munkás manapság azokban a gyárakban csak anyyi, mint egy porszem a vívtágban, egy kanál víz a tengerben. És a világ ilyen furcsa fordulása-nak a gép az oka. Az élettelen gép manapság konkurrens az élő és enni is akaró embernek. A gép végzi manapság a szakmunkát, nem az ember; a gépbe öntötték belé a szükséges ügyességet és az ember ügyességére többé nincs szükség. Vannak gépek, például a szövő iparban, melyekre csak vigyázni kell, miatt azok a legmagasabb foku szakmunkát végzik, melyek azelőtt a legjobb munkások mesteri kezei dicsérték; és ezt a gépre való vigyázást rábízák egy kikehézt gyermekre vagy nőre, kiknek annyit sem adnak fáradságukért, hogy jóllakhasanak. Nos, és kik e gépeknek a tulajdonosai? A kapitalisták, a tőkepénzzel rendelkező emberek, kik együttvéve csak egyetlen egy százalékát képezik az ország összes lakosságának; de viszont a kiknek az egész nemzeti vagyon 99 százaléka képezi kizárólagos tulajdonát. Minden bajnak forrása az, hogy a munkás-osztály nem bírja a gépeket és a termelésnek egyéb eszközeit. Ha a gépek és egyéb termelő eszközök a munkások kezében volnának, akkor megelégedés és boldogság honolna e földön. Az az érv, hogy a kapitalista-osztály joggal bírja a termelési eszközöket és az ezen eszközök által termelt haszon túlnyomó részét, nem egyéb, mint a munkások teremtő eszközeit nem a kapitalisták, hanem a munkások teremtették és a munkások tartják is azokat üzemben. A gép nem ér semmit a munkás segítségére nélkül. A kapitalista nem tett egyebet, mint hogy megvette a vásáron a munkás esztét, eszmét és teremtő-képességet. Nem szükséges, hogy a kapitalistának esze vagy különös képessége legyenek, mindaddig, míg a munkás hajlandó a maga esztét és képességeit az ő szolgálatába állítani. A profit azt az embert illeti meg, ki a profitot lehetővé tette, megteremtette: a munkást. És a kapitalista-osztály létezésé a legkésebben szóló bizonyíték annak, hogy a munkás az általa termelt vagyonból nem kapja meg azt a részt, mely őt joggal megilleti. A jelen idők munkása nem egyéb, mint rabszolga, a ki eladja magát s helyete gonoszabbul rosszabb, mint volt a polgári háború előtt a néger rabszolga a déli államokban. A néger rabszolgának akkor pénzértéke volt, mint a hogy mostan van pénzértéke például a ténének vagy a lónak. A rabszolga tulajdonosa úgy vigyázott akkor a négerjére, mint most a tehének és lovak jólétére szokás vigyázni, nehogy megbetegedjenek vagy elhulljanak. A rabszolga tulajdonosa akkor adott rabszolgáinak eleget enni, adott nekik megfelelő ruházatot és lakást; mert ha megbetegedtek és meghaltak, olyan kára volt, mint ha most lova vagy tehene hullik el. A mostani fehér rabszolgák nem bírnak pénzértékkel az őket foglalkoztatók szemében, azon a munkán kívül, melyet végezni az ő számukra képesek. És a fene sem törődik vele, hogy beteg-e vagy meghaltak, vagy élnek és egészségesek-e; mert abban a percben, melyben képtelenek dolgozni bármilyen okból, helyüket betöltik kizárólag más munkásokkal. És a fehér rabszolga, a bérrabszolga, sokkal több profitot hajt a mai rabszolgatartónak, mint a mennyit hajtotta a háború előtt a fekete rabszolga az akkoriinak. A munkásosztály teremteti a vagyonot és a munkásoknak szervezkedniük kell, még pedig az I. W. W. indusztriális alapján, hogy bírtokukba vehessék a termelési eszközöket; mert míg ez nem történik meg, addig nem lehet szó a munkásoknak jogáról az élethez, szabadsághoz és boldogsághoz, mint a hogy azt a függetlenségi nyilatkozat mindenki számára megállapítja. A szónok nem így beszélt szóról-szóra; de ez volt beszédének eszmenete. És azon benszületett, amerikai nők között, kik életüket a munkás-osztály felszabadításának szentelték, ez a leány nem áll egyedül; nagy azok száma, kik úgy gondolkoznak és úgy cselekszenek, mint a hogyan ez a természetből kiváló szellemi képességekkel megáldott, istenkeztelt csókoló, egyenes eszű, művelt és szép leány — Elizabeth Gurley Flynn. Weltner Ákos.

A NEMI ÉLET AZ EGÉSZSÉG ÉS ERKÖLCS SZEMPONTJÁBÓL.

Folytatás

Különbö a megvásárolható nemi érintkezés, az nem szerelem. Az egy módja a nemi ösztön kielégítésének, a mely föltétlenül melyebben áll, mint az onania. A ki igénybe veszi a prostitúciót, az maga is részé a társadalomnak ezen páriákból álló nyomorult osztályának a létesítésében és elcsábításában. Röviden, a prostitúció és kerítés a társadalom rakénei és éppen ezért a legnagyobb mértékben erkölcsellenes. A pénz különben is teljesen korrumpálja egész kulturánkat, minden téren, embereknek emberek által való kizsákmányolása folytán, a tőkének mindenféle alakjában. Az olyan tőke azonban a melyek mint az alkohol és a bordély tőke az egyén és a faj egészségének, eme legszentebb tulajdonának, vérszópóiként működnek, az erkölcsellenesség koronáját képezik a mammon-kultuszban. E két tőke mind-egyike egymás kezére dolgozik, hogy a szerelem istennőjét, megvásárolható, durva kéjnové, a férfit pedig vampyrjává s egyben áldozatává tegye. Ezek egyuttal leggonoszabb ellenségei utódainknak, akiknek nemzését a bor vagy sörhangelatnak, csiráikat pedig az alkoholos vagy venérikus elfajulásnak, esetleg pusztulásnak szolgálatják ki.

Ebben van a sexualis erkölcs legnagyobb ellensége: A pénz és a kizsákmányolás vágya, az alkohol által támogatva. Küzdjünk mindkettő ellen, az ethika nevében. „In hoc signo vincemus!”

Az alábbiak még jobban megvilágítják a dolgot. A nemi ethika szempontjából fontos szerepet játszik még több betegség, főképen a syphilis és a gonorrhoea, amelyek sokszor aláássák a családi boldogságot és tönkreteszik az utódokat. Nagyon is figyelmen kívül hagyják, hogy a chronikus kankó megmérgezi a házasságot és hogy a hátgerinc-sorvadás és az ut. n. agylágyulás (paralytic progressiva) nem egyéb mint a syphilisnek egy késői terméke. 10—20 évvel a fertőzés megtörténte után.

Nem nagy, de orvosok által szolgáltatott adatok alapján kimutattam, hogy a nemi betegségek 75 százaléka könnyebb alkoholos felhevülésben szerzették. Ez természetesen az esetek legnagyobb részében a prostitúció utján történik, amely a prostitúciónak hihetetlen nagy számban folyton váltakozó nemi érintkezési folytán a nemi betegségek valószínű gyárát képezi. Természetes, hogy a férj, vagy a szerető azután a fertőzést átviszi az asszonyra és így úgy a hygiéné mint az erkölcs súlyos kárt szenved. Aki meg van fertőzve és mindannak dacára nemleg érintkezik egy nem hozzá hasonlóképen megfertőzött egyénnel, az rendkívül nagy erkölcselleneséget, sőt bünt követ el. És ez minden nap megtörténik, a fertőzés elitolása folytán. Sőt tovább megy, hogy legfőbb csak egyes tüneteket tudnak ideig-óráig elhárítani, magát az alapját azonban meg nem tudják szüntetni. És az ilyen prostitúciónak mégis megengedik, hogy tovább üzzék szomorú mesterségüket! Pedig távol egy sines köztük, aki megmenekülne a venérikus fertőzéstől.

Ezek a gyümölcsei az ivási szokások által különösen fenntartott, megfizetett szerelemnek. Világos dolog, hogy a nemi élet ethikájának s hygiénéjének első és legfontosabb feladata ezen posvány szanálás. Van azonban még egy egész sereg hasonló kínóvós, mint pl. a pincérnök, a gyári munkások stb. kizsákmányolása, akik ugyancsak hasonló beszámítás alá esnek és akik ép úgy képezik a hémi betegségek forrását, mint a prostitúciónak.

A nemi nyomorúságok másik nagy forrását képezik a nemi ösztön perverzításai. A legnagyobb részük örökletes s így veleszületett. E helyütt röviden csak a szadizmust, mazo-elizmust, a conträr nemialkatot (urning), a fetiszizmust, exhibitionizmust, szodomit, stb. emlitem. Ezekkel szemben igazságtalanul s gyakran nagyon is szigorúan járnak el. Az olyan perverz hajlamok, a melyeknek kielégítése senkinek sem árt (pl. a fetiszizmus) ethikailag közömbösek és a mennyiben az ilyen fetiszisták nem szaporodnak, ártalmatlanoknak is mondhatók. Az ilyeneket megválasztási, erkölcsellenes dolog. Aki a nemi ösztönnek veleszületett perverzításában szenved, annak sem házasságot kötni, sem gyermeket nemzeni nem szabad.

Ha azonban a nemleg perverz ember, ösztönét csak úgy tudja kielégíteni, hogy ezzel más embereknek árt, azt veszélyes elmebetegként kell kezelni és ártalmatlanná tenni, nem pedig megbüntetni. Így első sorban a szadistákat (kéjgyilkosokat stb.) és a pathologikus gyermekrotkát. Viszonylag ártalmatlanok a fetiszisták (homosexualisok, kik saját nembelvél szemben éreznek szerelmet), amennyiben csak fenőttekhez fordulnak és sem erőszakhoz, sem kerítéshez nem folyamodnak. Épenígy a szodomia is (állatokhoz vonzó nemi ösztön). Törvényeink ezekben a kérdésekben még nagyon is ferdén gondolkoznak és régi, theologikus dogmák alapján büntetnek.

Folytatjuk.

SZERVEZETEK FIGYELMÉBE!

T. Elvtársak! Tekintettel arra, hogy a szövetségünk negyedéves jelentésében a Pittsburg és kör. szoc. munkás szervezetet megrögtta helytelen működéséért, nem mosakodóképen, hanem a tények helyes megismeretése végett, kénytelenek vagyunk a következőket közölni:

Legelőször is bemutatja a jelentés a pittsburgi szervezetet, mint szövetségünk legjobban hanyatló osztályát és fölteszi a kérdést, vajjon mi lehet ennek az oka?

Hogy szervezetünk taglétszámban megapadt, az tény, de annak a szervezet tagjai nem okozói, az is tény, hogy mi értesítettük a központot, hogy itten olyanok a viszonyok, hogy a gyárak munkásai 50 százalékát elbocsátották s természetes, hogy az elbocsájtottak között az elvtársak is szép számban szerepeltek. Ez tehát az oka annak, hogy számban nem szaporodhattunk.

Megvadtoltak bennünket továbbá, hogy nem szerzünk a "Népakarat"-nak elegendő előfizetőket.

Tény az, hogy a múlt hónapban eltávozott 30 előfizető helyébe e hónap folyamán harminc másik új előfizetőt nem bírtunk szerezni, a mi tekintve azt, hogy azok is, kik jelenleg még dolgoznak, a rendes munkaidőnek csak felét töltik munkában, nem csodálatraméltó dolog, mert az elkerült kiadásoktól óvakodnak.

De dacára a rossz munkaviszonyoknak, szervezetünk e hó folyamán 12 új és 8 folytatólosk előfizetőt szerzett és tekintve azt, hogy azon előfizetői is, kik elutaztak, nagyobbrészt előfizetői maradtak lapunknak, helytelen azon vád, mintha szervezetünk a "Népakarat" előfizetőinek számát csökkenteni hagyta volna, sőt tekintve a rossz munkaviszonyokat, némi haladást mutathattunk fel.

Továbbá, hogy működésünk helyes, bizonyítja az, hogy mindent megmozdítottunk, hogy a "Népakarat"-nak minél több előfizetőt szerezzünk. Díjtalanul engedjük át könyvtárunk használatát mindazon betegsegélyző tagjaink, kik a "Népakarat" előfizetői. Azonfelül akartunk egy esti angol tanfolyamot szervezni, a melyben díjtalanul tanulhatnak mindazok az egyének, kik lapunknak előfizetői. E két felemlített pont is csak működésünk, taktikánk helyességét bizonyítja.

Továbbá megvadtoltak bennünket azval, hogy a Lassalle-ünnepélyről befolyt összes jövedelmet nem szolgáltattuk be a központhoz. Ez tény, de tekintve azt, hogy a kongresszus nem mondotta ki, miszerint a szervezetek csak a Lassalle-ünnepélyről befolyt jövedelemből kötelesek a lapot támogatni, a mi az akkori kongresszusi küldöttünk úgy jegyezt meg, hogy a lapot nemcsak a Lassalle-ünnepkor, hanem mindenkor tehetségekhez és erőnköz képest támogatni fogjuk, és támogattuk is.

Mi ragaszkodtunk küldöttünk ezen megjegyzéséhez és nem gyűjtöttünk vagyonot annyira, hogy a Lassalle-ünnepély összes jövedelmét beklühdessük, hanem tudva azt, hogy a gyorsabb segítség többet ér, minden alkalommal, midőn jövedelmünk volt, bizonyos összeggel járultunk a "Népakarat" kiadásához, s ezáltal oly helyzetbe jutottunk, hogy csak két eshetőség állott előttünk.

I. Az egyik az, miszerint beklühdük a Lassalle-ünnepély összes jövedelmét és szervezetünkkel és könyvtárunkkal valamely elvtárs lakására költözködnünk.

II. Vagy pedig a befolyt jövedelemből itt tartva egy részt, szervezetünk helyiségét megtartva könyvtárunk és agitációnk által új tagokat szervezve, szervezetünket fenntartjuk, hogy tovább szerezzünk "Népakarat"-nak előfizetőket, tovább rendezhessünk mulatságokat, melyek jövedelméből a lapunkat támogatassuk. Szervezetünk e két pont közül az utóbbit választotta. Hogy helyesen cselekedtünk-e? — annak eldöntését a szervezetekre és elvtársainkra bízjuk.

Mi nem teszünk szemrehányást, mert tudjuk azt, hogy a központi elvtársak között is vannak, kik odaadással küzdenek szövetségünk megnagyobbításán, s mivel magunk is tölnék telhetőleg dolgozunk a szövetségünk anyagi és erkölcsi gyarapodásán. Ez indított bennünket arra, hogy szervezetünket a fentebb említett módon fenntartsuk, s máris e hó 28-án mulatságot rendezünk, csak azért, hogy annak jövedelméből újabb a "Népakarat"-ot támogathassuk.

Biztosítjuk az elvtársakat, hogy nálunk a jóakarát meg van és hogy a szövetségnek nem rombadöntésén, hanem fölépítésén fáradozunk.

Elvtársi üdvözléssel

Pittsburg és környéki szocialista munk. szerv.

Bizonyára mindenki örömmel és megelégedéssel fogja olvasni a fenti sorokat és ha pittsburgi elvtársaink a jelentés elzárt kis félférettek is, úgy tiszteletreméltó buzgalom menti a túlzott érzékenységét. A szerk.

NÉPAKARAT

NAPTÁR

1908-ra.

Most került ki sajtó alól és megrendelhető a "Népakarat" kiadóhivatalában a pompás tartalmu és kitünő képekkel illusztrált könyv rövid időn belül minden intelligens amerikai magyar munkás asztalán helyet fog találni, ha elvtársaink olyan buzgalommal fogják terjesztetni, a milyent a mi megérdemel.

Erdemesebb karácsonyi ajándékot alig küldhet valaki Magyarországra, mint az a könyv. Egyes példány ára 25 cent, melyet címre rendeléskor 5 cent postaköltség és a pontos cím kíséretében kell beklühdni.

A naptár alacsony ára folytán, nem küldhető, ha 5 cent szállítási költséget nem mellékelnek. Legalább 20 darab együttes rendelése mellett saját költségünkön történik a szállítás.

Egyes példányokért 30 cent bélyegke is beklühdhető.

TÁRCA.

ÉJJELE A VASUTNÁL.

— Irta: Csizmadia Sándor. —

Az állomás előtt tömegesen várakoztak az utasok. Még csak éjfél előtt volt az idő, a vonatok pedig csak hajnalban indulnak. Egy menyecske a nagykendőjébe gyömöszt esomagján szunyókált, olykor erősen ingergetve előbbi helyzetét elfoglalni, szemét is hirtelen lezárta újra, mintha nem vele történt volna a baleset.

A suhancok nevettek. — Vigyázzon lelkem, mert az ura mit gondol majd! — A menyecske szegénylősen és gyorsan igyekezett előbbi helyzetét elfoglalni, szemét is hirtelen lezárta újra, mintha nem vele történt volna a baleset.

Az állomáshoz vezető utcán az állomástól kezdve egészen az első sarokig az utca két oldalán végig korecsma van. Szűk, füstös, gyanus helyiségek, a hová egyedül nem igen tanácsos bemenni. Pedig olcsón mérk ott az italt! De milyen italt?! Nem tudnák olyan olcsón adni, hogy mégdrága ne lenne.

A korecsmákban benn zene hallatszik. Olyan zene, a milyen jobb lenne, ha nem hallatszana. Dalolnak is leányok, asszonyok, férfiak vegyesen. A borgözös, vastag levegőben a hang valóságos csatákat viv azért, hogy hivatását teljesítse. Némelyik mulató még táncra is kerekedik s rongyos cipőjét, vagy nagy csizmáját minden erejével verdesi a padlóhoz.

— Hajrá haj! Haj-haj-haj! — hangzik ki a rekedt hang. Egy székényesen ülő asszony meg az ajtóban birkózik az úrával!

— Gyere haza, kedvesem! — könyörög neki. A férfi azonban még erősebb, nem mozdul a helyéről.

— Mindjárt! Mondom, hogy mindjárt! Gyere csak be, ha mondom. Igyál egy pohárral, aztán megyünk.

— Nem, nem! Elég volt már! — De hiszen te még nem is ittál. Azt akarom, hogy igyál.

— De én nem akarom. Majd otthon. Végre persze mégis csak belül kerül az asszony. Jó képet vág a dologhoz, mert a részeg emberrel csak így lehet bábni.

A korecsma előtt künn az utcán embercsoportok kavarognak. Huzkodják egymást jobbra balra. A beteges lámpák világánál úgy tűnnek föl, mint valami bizonytalan árnyékok.

— Hogy én nem vagyok olyan ember, mint te?! Ne mond az nekem, öcsém! Ha az apádat említenéd, az más! Mert az apád erős ember volt, ezt el is ismerem. A mi igaz, az igaz. Nem tagadom le.

— Hej, Lajos! Hova mégy, az Antját! Gyere no ide! Gyere csak, no. Mit? Nem akarsz? Azt gondolod, nincs egy kis üveg pálinkára való pénzem! Ha azt gondolod, jól van, menj utádra. De nem vagy ám becsületes ember! Ezt én mondom neked, pedig most józan vagyok.

Egy-egy kocsi robot az utcán az állomáshoz. Irkező urakat várnak. Mert az ur nem megy az állomási korecsmába, hanem egyenesen haza kívánczik. Van neki ott is mit inni. Vagy ha nem idevaló, akkor megy a szállodába. Ott is kap ennivalót. Mikor megérkezik az állomáshoz, belevágja magát a kocsiba s miközben elrobot a részegek között, boszusan morogja.

— Milyen züllött ez a csöcsélet! Itt elumpolja az éjszakát. Nemhogy hazamegy! Vagy a szállodába, a hol két koronáért kaphatna tisztességes szobát.

Az állomás elé nagy töntörgés között érkezik meg egy kubikos a korecsmasorról. Ledől a járda szélére, mivel a lábai már egyáltalán nem bírják. Beszédbe kezd egy ott ácsorgó fiakkal, a ki pedig nem szól hozzá egy arva szót sem.

— Hogy én részeg vagyok? Olyant ne mondjon nekem, edős barátom. Ne mondjon olyant, mert én nem vagyok részeg. Igyekezett úgy elhelyezkedni, hogy a téglá nem törje nagyon a fejét.

— Én nem mondtam, hogy részeg, — felelt a kocsi.

— Hát ne is mondja azt, edős barátom mert én csakugyan nem vagyok részeg. Azért, hogy egy keveset ittam? Hát szabad az embernek egy kicsit inni, mikor egész éjjel vancsorog! Igye-e, hát ha ettem volna? Talán úgy még többet elköltök! Mit csináljon a szegény ember? Így se jó, úgy se jó!

— Látom, hogy nem sokat ivott, — hagyta helyben a kocsi.

De erre már fölfortyant a kubikos. — Nem sokat?! Hát azt hiszi, ugy-e, hogy nincsen pénzem. Hát tudja meg, hogy én este óta elköltöttem... Megálljon csak...

Kihuzkotta a piszkos pénzes zacskóját, tartalmát tenyerébe öntötte és olvasni kezdte. — Tiz, husz, harminc... Megálljon csak!... Igye-e, hát az öt még nem volt. No, most jól van. Hát, tudja mennyit költöttem én el este óta?

— Bánom is én, akármennyit! — fordult el a kocsi. — Nem az enyémet költöttem! — De nem, hanem a magamét! Kerek negyvenöt krajcárt!... Egy krajcárral sem kevesebbet!... Ugy ám, barátom! Azért ne sértőgössön engem azzal, hogy én keveset ittam! Ittam én eleget! Nagyon is eleget!... S mintha szavaira még kétségelenebb bizonyosságot akarna előmutatni, hátra csapta a fejét és menten elaludt.

A korecsma felől egyre hangzott a dal meg a zene. Hébe-hóba egy-két verekedés is lezajlott, a mi némiképpen változatossá tette a pálinkától átitatott utca külső képét. A muzikaszó különben lassankint olyan hajnaliasan kezdett huzgani. Tudvalevőleg a zeneszó hajnalban mindig egészen más, mint este. Hajnalban fáradtabb, elmélázóbb és halványabb.

Egy másik kubikos érkezik a korecsma felől. Tisztességesen be van állítva, de a lábai még jól bírják, csupán mivel a feje nagyon luza előre, mindíg sietnie muszáj, néha még kocog is.

Oda siet az egyik embercsoporthoz: — Ne ugassak?! Mért ne ugassak?! — mondja, aztán kaçagva elfordul és tovább kocog. Nagy kerülőt tesz, de újra csak visszajut hamar s egy szunyókáló vásáros zsidó fölébe kiáltja:

— Ne ugassak?! Mért ne ugassak?! — A zsidó megrázkódik. Nem tudja, hogy mi telte. A szakállát simítja hirtelen végig és zavartan néz körül. De a kubikos már akkorra messzire csinálja a maga kerülőjét, jót nevetve magában.

Pár óra alatt még egész sereg embertől kérdezi meg: — Ne ugassak?! Mért ne ugassak?! — Végre azonban megújja ezt a játékot, megkeresi régen horkoló társát, melléje teleszik és csakhamar versenyt horkol azzal.

Hajnal felé egymástán érkezik a kocsi. Jól kialudt képű urakat hoznak. Egyik-másik rátekin a horkoló alakokra, első pillanatra látszik, hogy nem józanon feküdtek le. Az ur megvetően morogja:

— Hogy fekszenek itt, mint a disznók! Ilyen a munkásember! A keresetét elszissa, aztán itt fekszik.

Csomagját bejuttatja a hordárral, hálókocsiba tér, megmondja a kalauznak, hogy mikor költse fel és újra nyugalomra tér.

A vonat aztán megindul, elmegy. A kubikosok pedig nyugodtan alszanak a kövön és nem veszik észre, hogy a vonatjuk otthagya őket.

Pedig egész éjszaka arra várakoztak! Ilyen a munkásember!... Nem megy a szállodába, jó ágyba...

EGYLETI HIREK.

FIGYELEM! ELVTÁRSAK!
Az ERIE vasut sztrájkja változatlanul tart. Kerüljétek Susquehanna-t!

A Philadelphai Szoc. Munk. Szerv. felhívja mindazon osztályokat, a melyek még a sorsolási könyvcsékekkel nem számoltak el, hogy haladéktalanul számoljanak el.

A New Yorki Szoc. Munk. Szerv. I. oszt. folyó hó 7-én új helyiségébe (516 E. 6th st.) felavatására felolvasással egybekötött megnyitó-estélyt rendez.

A New Yorki Szoc. Munk. Szerv. II-ik oszt. december hó 7-én (szombat) este 8 órakor helyiségében 404 E. 64th St. (Hunyadi Hall) tartja rendes havi ülését, melyre felkértem osztályunk tagjait minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Titkár.

!! FIGYELEM !!

A Chicagói Szoc. Munk. Szerv. (Hung. Branch of the S. L. P.) 1907 december 25-én (karácsony) a "Magyar Park Casino"-ban (606-608-610 California Ave., cor. Division St.) a "Nepakarati" javára, színeloadással egybekötött nagy táncmulányt rendez. Színre kerül a "Gyári leányok" színmű i felvonásban. Belépő-díj 25 cent. Ruhatár 10 cent. Kezdeté este pont 7 órakor.

Az Allegheny és Környéki Szoc. Munkás Szervezet és a Munkás Bs. Szöv. XXIII. osztálya 1907 december 12-én, csütörtökön, az Allegheny Arion Hallban, Chartiers Street, NAGY BALT RENDEZ.

Belébődíj férfiaknak 50c. Kezdeté este 7/8-kor.

A Peoriai Magyar Szerv. Munkások (Hung. S. L. P. XXVII. osztálya) 1907 december 16-án, a Berger-Hallban, 3102 S. Adam St. alatt világotállással egybekötött táncmulányt rendez. Belépő-díj 25 cent. Nőknek szabad bemenet. Ruhatár 10 cent. Kezdeté este 8 órakor. A Peoriai Magyar Zenekar zenéje.

A Munkás Betegséggyógyító Szöv. X. osztálya, Erie, Pa. 1907 december 26-án a 628 W. 6th st. a helyiségben táncmulányt rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépő-díj férfiaknak 35 cent. Nőknek szabad bemenet.

A New Yorki Szoc. Munk. Szerv. 1907 december 24-én, kedden este a "Manhattan Lyceum"-ban (66-68 E. 4th st.) színeloadással egybekötött táncmulányt rendez. Színre kerül:

1. DENI-BACSI eredeti vígjáték 3 felvonásban. Irta: Beothy László. Bővebbet lásd a plakátokon.

REGÉNY.

A Pénz.

Irta Zola Emil.

(Folytatás.)

— Én nem akarok iskolába járni, kiáltott a fiu.

— Hát olyan nagyon félsz az iskolától kis barátom, kérdé Karolin asszony? Hiszen ott sokkal jobb dolgod lenne, mint itt!... Hol szoktál aludni?

— Kezével a szalmazsákra mutatott. — Ott, ő mellette.

E nyílt válasz miatt bosszankodva, Eulalia anyó meintegetődni igyekezett.

— Én egy kis derekaljon vettem ágat, melyet azonban el kellett adnunk... Az ember ugy alszik, a hogy tud, ugy-e bár. És ha egyéb nincsen...

Karolin asszony összereszt, Rosszul lett, borzasztó undor fogta el. Husz frankot tett le és a háztulajdonosnőhöz sietett, hogy végül megállapodjék vele.

— A mint tetszik asszonyom... csakhogy én nyomban akarom a haterz frankot, mert Victor addig el nem hagyja a házatam, a míg a haterz frank nincs a kezeim köz, szölt Mechainné.

E szerénytelen követelés hallatára Karolin asszony kétségbe esett.

Ó nem rendelkez az összeggel, a fiu apjától pedig nem akarja kérni. Kérélmé és okoskodása hiábavaló volt. De mikor Mechainné végül észrevette, hogy követelése túlságos és így nem érhetne célt, engednie kezdett.

— Jól van hát, adjon kétezer frankot azonnal, a többire majd várok.

Karolin asszony kétségbeesése változatlan maradt; azon tűnődött, hogy honnan vegye a kétezer frankot, midőn hirtelen az jutott eszébe, hogy Maximhoz fog fordulni. Maximnak nem lesz ellenére, hogy színtén tudjon a történetről és bizonyára előlegezni fogja ezt a kis összeget, melyet apja fog majd visszafizetni.

Elment azzal, hogy másnap jön el Victorért. Még csak öt óra volt, olyannyira vágyott az ügygel végezni, hogy a kocsinak Maxim lakását jelölte meg: Avenue de L'Imperatrice-en.

Odaérkeztek az inas azt mondta, hogy az ur öltözködik, de azért bejelenti.

Karolin asszony bizalmas lábón állt Maximmal, a mióta ez a hü sáfár látta benne, a hány-szor apjánál érkezett. A szoba, a hová most be-lépett, kedvenc tartózkodási helye volt a házi-arnak, telerakva csodaszép remekművekkel, melyek a finom szövetek és a szőnyegek közt szinte eltűntek. A fűrdőszoba nyílt ajtajából lépett ki most Maxim és azt kérdezte:

— Mi történt? Csak nem halt meg a papa? Ezután várakozólag nézte Karolint, ki azonban e nagy fényűzés közepette, egyszerre elvesztette bátorságát.

— Hát én Istennem, ez bizony hosszú história, de el kell önnek mondanom, mert szükségem van önre.

Maxim eleinte állva hallgatta őt, de aztán leült, mert a nagy meglepetéstől lábai megbicsaklottak. Végül így kiáltott fel:

— Hogyan, hát nem én vagyok az egyetlen fiu? Az égből pottyant le most egy kis öcsikém, akire egyáltalában nem számítottam!?

Karolin asszony azt hitte, hogy merő önzésből szól, így hát az örökségre kezdett célozni.

— Ugyan hagyja, a papa öröksége!... És e szavakat oly gúnyos mozdulatokkal kísérté, melyeknek értelmét, Karolin asszony nem tudta felfogni. Hát ez a fiu nem hisz apja kiváló tulajdonságaiban és biztos sikerében?

Aztán — végre is előállt Mechainné követeléseivel és megenlítetté azt a tervet is, hogy a Victort a munkásmenhelybe vessese fel.

Majd a kétezer frankot kérte. De Maxim ezzel kegeken elutasította.

— Már mint én adjak kölcsön a papának valamit? A világrt sem. Megesküdtem rá. Ha a papának egy soursa volna szüksége, hogy a hidon átmenjen, még azt sem adnám neki. Vannak osobaságok, melyek nagyon is ostobák és én nem akarok nevéstéges lenni.

— És nekem? — felelt röviden, miután nem volt sem ideje, sem kedve, hogy tovább kikérdezze — nekem kölcsön adna-e kétezer frankot?

— Önnek? Önnek? Nem bánom... Öntől megkapom pénzemet. Ezzel kivett szekrényből két bankjegyet és mikor átadta neki azokat, barátságos módon megragadta mindkét kezét.

— Ön tulbecsüli atyámat!... Oh ne szabadkozzék, az ön ügyeibe nem avatkozom tovább. Mikor oly különöse! De mindegy, ha hálátansággal fizetnének önnek, akkor jöjjön csak hozzám és még beszélünk majd egymással.

A mint Karolina asszony ismét benn ült kocsijában, elgondolkodott a célzásokon, melyek

ket a fiu hangoztatott atyja felől; gyanuja a csunya mult felől még csak növekedett. De ő nem akart többet tudni; neki meg volt a pénze és abban találta megnyugvását, hogy bizvást nézhet a holnap nap elé, mert védece estére már kikerült a bűnös életből. Már delelőtt meg kellett tennie a lépéseket, hogy a gyermeket bevegék a "munkásmenhelybe" és állása, melyet elfoglalt, ezt meg is könnyítette nagyon.

Délután már annyira jutott, hogy már csak el kellett mennie a fiúrt a Cité de Naples-ba. Tisztességes ruhát vitt magával a számára.

Most már az okozott neki gondot, hogy a fiu nem ellenkezik-e majd, miután az iskoláról hallani sem akart. De Mechainné, ki a küszöbön várta őt, oly hirt közölt vele, mely még őt magát is megrémítette.

Az új folyamán Eulalia asszony hirtelen meghalt, a nélkül, hogy az orvos pontosan meg tudta volna jelölni a halál okát. Mechainné még feltételeket szabott, mielőtt kiállította a kétezer frankról szóló nyugtát.

— Tehát végeztünk, ugy-e? Ön hat hónap múlva kiegészíti a haterz... Különbén Saccard urhoz fogok fordulni.

— De, — szölt Karolina asszony — Saccard ur maga fogja fizetni önt... Ma csak öt helyettesítem.

Victor bucsuja unokatestvérétől nem volt valami nagyon érzenyű; miután az asszony megcsókolta haját, a fiu a kocsiába ugrott, míg Mechainné haragosan dörmögött magában, a miért ily könnyű szerrel adta ki zálogát a kezéből.

— Becsületesen járjon ám el velem, asszonyom, különben meg fogja bábni, arra esküszöm!

Az uton Karolina asszony alig tudott néhány szót kicsikarni Victorból, ki szemével majd elnyelt mindent, a mit látott. Irni és olvasni alig tudott, mert többnyire kerülte az iskolát, a játék kedvéért. Mikor a "Munkásmenhely" elé ért, szeméi még jobban fénytettek, a mint a kocsiból kiszállva, keresztülhaladt a szép kerten. Egy pillanat alatt kifürkészte a játszóhelyeket, meglátta a konyhákat, a honnan pecsenyeillat áradt ki, a márványdíszítésű ebédlőket, a palotához illő pompát és orrlyukai tágtultak a gondolatnál, hogy mindez az övé lesz. Mikor Karolina asszony lement, hogy valami aláírást szerezzen meg és mindketten egy új folyosón haladtak végig, intett a fiúnak, hogy nézzen be egy nagy üvegajtón, mely mögött az ő korában levő fiúk, fafaragáson dolgoztak a műhelyben.

(Folyt. köv.)

A TÁRSADALMI FORRADALOM.

— Irta Karl Kautsky. —

I.

2. FEJLŐDÉS ÉS FORRADALOM.

(Folytatás.)

A társadalmi reform az uralkodó osztály érdekeivel igen jól egyeztethető össze, érintetlenül hagyja a társadalomban pillanatnyilag elfoglalt hatalmi állását, sőt bizonyos körülmények között ezt még erősíti is. A társadalmi forradalom azonban eleve összeegyeztethetetlen az uralkodó osztályok érdekeivel, minthogy az minden körülmények között hatalmi állásuk megsemmisítését jelenti. Nem csoda hát, hogy a mindenkori uralkodó osztályok a forradalmat kárhóztatták és megbélyegezték és ha egyszer állásukat veszélyeztetnek hitték, a társadalmi forradalom eszméjével a társadalmi reform eszméjét helyezték szembe, melyet az égis magasztaltak, persze igen gyakran a nélkül, hogy földi valósággá tették volna.

A forradalom elleni érveket az éppen uralkodó eszmeáramlatokból merítették. Míg a kereszténység uralkodott az emberek gondolkodása fölött, a forradalmat mint az isten kegyelméből uralkodó felsőbb-ség elleni lázadást vetették el. Az új-testamentumban elég tételt találtak ennek bizonyítására, minthogy az a római császárság korában készült, oly korszakban, melyben az uralkodó hatalmak elleni minden felkelés reménytelennek látszott és minden önálló politikai cset megszűnt. A forradalmi osztályok persze az ő-testamentumból vett idézetekkel válaszoltak, melyben még erősen érvényesül az őseredeti parasztdemokrácia szelleme.

Midőn a teológiai gondolkodásmódot a jogászai váltotta fel, a forradalmat ugy határozta meg, mint a fennálló jogrend erőszakos meg-törését, már pedig sefkinnek sem állhat jogában a jog megsértése, a forradalomra való jog tehát képtelenség s a forradalom minden esetben jogtalanság. Azonban a feltörekvő osztályok képviselői a fennálló történelmivé vált joggal szembeállították az általuk kivívandó ész-; vagy természetjogot, mint elidegeníthetetlen emberi jogot. Ez utóbbi jognak visszaszerzése, mely nyilvánvalólag csak jogsértés útján lehetett veszendőbe, tehát semmiképpen sem lehet jogserelem, még ha forradalom útján megy is végbe.

A teológiai jelszavak manapság már teljesen hatástalanok, leg-kevesbbé a forradalom néprétegeknél. Azonban a történeti jogra való utalások is vesztek el erejükből. A mai jog és a mai kormányok forradalmi eredete pedig még sokkal fiatalabb, hogy sem azok törvényességére lehetne hivatkozni. Nemcsak Franciaország kormányai, hanem Olasz-, Spanyol-, Angolország, Bulgária és Hollandia dinasztiái is forradalmi eredetűek; Bajorország és Württemberg királyai, Baden és Hessen nagyhercegei nemcsak címeiket, hanem területük tekinté-lyes részeit is Napoleonnak, a forradalmi parvenűnek köszönhetik, a Hohenzollernek trónok romjain keresztül jutottak mostani állásukhoz és még a Habsburgok is meghajoltak a magyar forradalom előtt. Az 1852-ben in effigie jelképileg felakasztott felségáruló Andrássy 1867-ben császári miniszter lett, a nélkül, hogy az 1848-iki magyar nemzeti forradalom eszméihez hűtlenné vált volna.

Maga a polgárság élénk részt vett a történelmi jog mindezen át-töréseinél. Nem igen teheté ennélfogva, uralkodó osztálylává válna, hogy ezen jog nevében itélje el a forradalmat, ha jogbölcsölete minden íhető meggett is, hogy természetjogot és történeti jogot kibékítsen egymással. Hatóságos érveket kellett keresnie a forradalom megbélye-gzésére és megtalálta azokat az új, a vele együtt felülkerekedett gon-

dolkodásmódban, a természettudományiban. Míg a polgárság forradalmi volt, a természettudományban (geologia és élettanban) is a katasztrófa-elméletek uralkodtak, melyek azon szemléletből indultak ki, hogy a természet fejlődése hirtelen, nagy ugrásokban megy végbe. Mikor a polgári forradalom be volt fejezve, a katasztrófa-elméletek helyébe a fokozatos, észrevétlen fejlődés felfogása lépett, a mely fejlődés számtalan kicsiny haladás és versenyből eredő küzdelemhez való alkalmazkodások halmozódásából ered. A farradalmi polgárságnál a természetben is előforduló katasztrófák gondolata igen közel-tekvő volt, a konzervatív burzsoázia előtt ez a gondolat eszletlennek és természetellenesnek tetszett.

Nem akarom ezzel természetesen azt állítani, hogy a természet-tudományok az ő mindenkori elméleteknél a polgárság politikai és társadalmi szükségletei lettek volna irányadók. Épen a katasztrófa-elmé-letek képviselői meglehetősen reakcionáriusak és épenséggel nem forradalmi érzületűek voltak. Azonban mindenki akaratlanul is befolyá-sol azon osztály gondolkodásába, melyben él és mindenki belevisz abból valamit az ő tudományos felfogásaiba. Darwinnál egészen biz-tonsan tudjuk, hogy az ő természettudományi feltevéseit igen befolyá-solták Th. R. Malthusnak, a forradalom határozott ellenségeinek gazdasági felfogásai. Valamint az sem véletlen, hogy az evolúció elmé-letei (Lyell, Darwin) Angolországból erednek, azon országból, melynek története 250 év óta csak forradalmi kitérőket mutat, melyek célt az uralkodó osztályok mindig a kellő időben tudják elvenni.

Valamely felfogás helyessége vagy helytelensége mellett termé-zetesen mitem bizonyít az, hogy az feltételezve van azon osztályok hangulatától, melyekből kiindul. Ezen hangulatától függ azonban annak történeti eredménye. Ha a fejlődés új elméleteit széles népré-tegek hamarosan lekezdeddel fogadták el, melyeknek semmiképpen sem volt lehetséges azon elméletek mérlegelése, ugy ez onnan ered, hogy azok mélyen érzett szükségleteinek megfeleltek. Egyrésről — és ez tette őket értékesekké a forradalmi ervek számára is — sokkal alaposabban, mint a régi katasztrófa-elméletek — hártották el egy természetfölötti hatalom elismerésének minden szükségességét, mely "eremtő tevékenységével a világot lépésről-lépésre hívja életre: más-résről, és ez által tetszettek legjobban a polgárságnak, minden forradalmat, minden katasztrófát valami természetellenesnek, a természeti törvényeknek ellentmondónak és így eszletlennek jelentettek ki. A ki manapság a forradalom ellen tudományos fegyverekkel akar küzdeni, a fejlődés természettudományi elméleteinek nevében teszi ezt, mely bizonyítja, hogy a természet nem ismer ugrásokat, hogy minden hir-telen átalakulása a társadalmi viszonyoknak lehetetlen, hogy a hala-dás csak legkisebb változtatások és javítások halmozódása, a társadalmi reform útján mehet végbe. A forradalom ezen szempontból tekintve tudománytalan fogalom, mely fölött tudományosan képzett emberek már csak vállaltak vonogatták.

Erre azt lehetne válaszolni, hogy társadalmi és természeti esemé-nyeket nem lehet oly könnyedén egy kalap alá helyezni. Igaz, hogy öntudatlanul az egyikről vallott felfogásunk a másikról való is be-tolyásolni fogja, mint ép az imént láttuk, ez azonban épenséggel nem clony és nem azt teszi, hogy tudatosan is hozzájáruljunk az egyik csoport törvényeinek a másik csoportra való átviteléhez, hanem épen megszoritánunk kell azt. Bizonyára az egyik téren tapasztalható min-den haladás a megfigyelés módjai és belátás tekintetében a másik tekintetében való módszereinket és belátásunkat is növelni fogja, de ép oly bizonyos az is, hogy ezen terek mindegyike sajátos törvények-nek is van alávetve, melyek a másokra nem állanak.

(Folytatjuk.)

A Népakarat könyvkereskedésében a következő könyvek kaphatók:

Table listing various books and their prices, including titles like '1907-iki évfolyam', 'Hamarion újabb csillagzata', and 'Zola: Az igazság I. II. kötet'.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

R. D. Newark. Várjuk a folytatást. Parker, Phila. Jövő számban.

NYUGTAZÁSOK.

Uj előfizetők: \$1.00: I. Stefanik, M. Schmid, M. Weinberger Chicago; M. Babin, Kreisherville; J. Wasilchak, Lynn; R. Renner, Philadelphia; G. Jankulow, K. Jankulow, Elizabethport; L. Petrovcsik, L. Lahotnay, City; S. Nyiró, Pittsburg.

Felülfizetés a Népakaratra: Chicagói szervezet a karácsonyi mulatság jövedelméből előleg \$20.-; Jeney fogadása 50c; Grabenhoffer fogadása 25c; P. Kajántó, River Rouge 50c; J. Jahimeyk, City 50c; Saleberger, City 20c; Zumpit, City 05c; N. N. Chicago 02c. Pártadó XII. oszt. 1.75.

KIADÓHIVATALI ÜZENETEK.

Keresem Jeszenky Sándort, ki Perth Amboyban lakott az utóbbi időben, továbbá Gajdos Jánost, Nagy-Bérgány. (Beregim.) illetőségű, ki az utóbbi időben McKeesporton lakott, címüket saját érdekükben tudassák Bucsók Józseffel, Box 48, Kreisherville, Staten Island, N. J.

Előfordul, hogy az elvtársak beküldik a lap előfizetési díját és nem értesítenek a pontos címről, hogy a lap havát küldendő. Ezért felkérjük az elvtársakat, hogy a pénz elküldésénél értesítsenek a pontos címről, hogy a lap küldése akadályt ne szenvedjen.

HIRDETÉSEK.

(E rovat alatt közöltétek nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

ÁRPÁD SZÁLLODA ORAVETZ ANTAL TULAJDONOS. 431 E. 6th St. New York. Uj Saloonunk NEWARKON van ORAVETZ ÉS LITVÁNYI cég alatt, 49 Mercer St. Newark, N. J.

JOS. POKORNY 227 Ave. A, New York. KÉRJEN ÁRJEJEGYZEKET importált hazai cimbalnok, citerák és más hangszerekről.

Empire Opera House ÉTTEREM, KÁVÉHAZ ÉS BOROZÓ 52-54 Second St., Passaic, N. J. Három nagy terem színelőadások, bálók, lakodalmak és gyűlésekre.

TAUB VILMOS magyar órák és ékszerész. Mindennemű hazai órák és aranyemlék javítását jól állás mellett elvégzi.

Mrs. J. HOFFMANN, MAGYAR VIRÁGÜZLETE 371 SECOND AVE. 51. és 52. utca között, N. Y. Elvállal mindennemű mulatsági dekorációk, lakodalmi eszközök és temetkezési munkák elkészítését.

BATHÓ ISTVÁN ELSŐRENDŰ BORBÉLY- ÉS FODRÁSZTEREM 544 E. 6th Street, New York.

Dr. S. Goldman egyetemi HAZAI MAGYAR ORVOS volt orvos és kór. katonaeorvos. 406 Grand St., Pittsburg, Pa. Közel a Courthoz.

GRAUER & RATHKOPF ügyvédek és jogtanácsosok 140 NASSAU ST., NEW YORK.

DEUTSCH BROS BANKÁROKHOZ 319 E. HOUSTON ST. NEW YORK. Hűj vagy családi ügyel vásárolni az összes vereségek, piros kártyák vagy kizárólagos dolgok gyors elintézésére a legjobb és a legbizalmasabb fordulás.

J. HOLDSTEIN, BUTOR RAKTÁRA New Brunswick, N. J. Mindenféle butorok a legolcsóbb árban kaphatók. — Pontos kiszolgálás.

„SZABADSÁG” vendéglő és étterem 512 E. 6th St., NEW YORK. MAGYAR ÉTTEREM ÉS KÁVÉHAZ GYŰLESTEREM.

MAX SCHLESINGER Uri és Női Divat áruház 87 AVE. C. cor. 6th St. New York. Ajánlja dusan felszerelt raktárát a legújabb Női- és Uri divatcikkekből.

JOS. BERLOCK FÉRFI SZABÓ 1118 Thirteenth Ave. East Oakland, Cal.

Katolin Janos FÉNYKÉPÉSZ 3616 N. Broadway, St. Louis. Képek felvétele bármely időben reggel 8 órától este 8-ig.

SCHNEE BÉLA Egyedüli magyar ICE CREAM és CANDY SZALONJA 85 AVE. A. Esküvőre, Pic-nicre és hasonló alkalmakra jutányosan és pontosan szállítom a legkíméletlenebb áruimat.

Magyar Kávéház és Billiard-Terem GÁSPÁR KÁROLY 529 East 5-ik utca, Avenue A és B között, New York.

Tartós és puha bőrből készült szép Divatos Cipők olcsó árban kaphatók a „UNION SHOE CO.”-nál Ave B. cor. 4th st. NEW YORK.

A. GROSSMANN MOSÓ-INTÉZETE 738 E. 9th St. N. Y. A ruhát elhoztatja s készen házhoz szállítja.

Péter Lajos „Rákóczi Hall”-hoz címzett Vendéglő, Kávéház és Étterme. — 4-ik utca 197, New York. AJÁNLJA KITÜNŐ MAGYAR KONYHÁJÁT.

G. Beldegreen & Co. budapesti Fényképező 32 Ave. C. cor. 3rd St. Jutányos árak mellett előzetes és művelési kivitel képeket készítenek.

RIZSÁK JÁNOS közjegyző, pénzzsállító és váltó-intézet Főútlelet 127 Second St., Passaic, N. J. Saját ház. PÉNZT a legolcsóbban és lehető leggyorsabban küld az O-hazába.

Weisling Jakob MAGYAR VENDÉGLŐJE és BOARDING HÁZA — 722—4th St. cor. Lloyd St., Milwaukee, Wis. Amagyarok kedvelt találkozó helye.

PLAVECZKY A. magyar vendéglős 20 West St. Newark, N. J. A M. B. Sz. VII. osztályának gyűlési helyisége. A magyar munkásság kedvenc találkozó helye.

FINTA MIHÁLY BORBÉLY ÉS FODRÁSZ 516 E. 6th Street, New York.

Dr. Bieber E. Lajos magyar fogorvos 383 E. 8th Street Ave. C és D között New York.

GRÜNVALD BÉLA ELSŐRENDŰ BORBÉLY- ÉS FODRÁSZTEREM 635 E. 6th Street, New York.

Ügyes magyar szülésznő Jergler Paula Budapesten az egyetemen vizsgázott és a budapesti klinikán főbába volt, sok évi gyakorlat után tansodot és segélyt nyújt mindenben, 546 Washington Boulevard, Pauline St. sarkán, Chicago, Ill. Telefon Seeley 3183.

Magyar Gyógyászterem a kedély oldalon ROTH SAMUEL gyógyásztára a Megváltóhoz 125 Ave. A, cor. 8th St., New York. Hazai és itteni receptek elkészítésére nagymerítű figyelmet fordítok és a legolcsóbb árban készítem el.

Monológok 10 cent darabja: Kaszinóból Pécsfalván. A vis-à-vis. Éva busulásra adja magát. Szinház után. A jóslat. Egyetlen szó miatt. A nagyon csinos leány. Menyasszony. A rosszul nevelt leány. Bakfis-szerelm. Desperet ur. A kis kíváncsi. A primadonna előszókjában. A közelmű nyár. A pesti kis leány falun. Az első szerelmes levél. A függöny. A kék harisnyás. Clári contra Clári. Csipkerózsika. A statisztika áldozata. Nehéz feladat. A furdóvendég. Hamvazó szerda. A kómikus Filipo. Bakfis álmok.

A Népakarat NYOMDA elvállal mindennemű nyomtatványokat a legszebb kivitelben a legolcsóbb árakért. 516 E. 6th St., New York.

LAPUNK MEGBIZOTTAI. New York, N. Y.: Szerkesztőség, 516 E. 6th St. Brooklyn N. Y. Mandula Sándor, 258 Heyward St. Cleveland, A. Neuman, 3012 Franklin Ave. E. Pittsburg és környéke. Sam Weisz, P. O. Schenectady, N. Y. Tóth Lajos, 109 7th Ave. Passaic, N. J. Burjaky János, 14 Grand St. Garfield Newark, N. J. Róna D. 136 Boyden St. St. Louis. Horangó P., 292 Soudard St. Elizabethport, N. J. A. Gallé 257 Livingston St. Barberton, O. Botos Imre, 244 Mulberry St. Milwaukee, Wis. L. Horváth 619—3rd St. San Francisco, B. Fischer 888 McAllister St. Philadelphia, Pa. France 194 N. Randolph St. Buffalo, N. Y. J. Popovits, 394 Tonawanda St. McKeesport Pa. Gency J., 147 2nd St. Baltimore, Md. L. Farkas, 11 N. Exeter St. New Brunswick, J. Kovács, 41 Somerset St. Springfield, Ill. Szivós János 5 Mill Row. Cincinnati, G. John Juhász 1941 Central Ave. Bridgeport, Conn. Kómvics J., 52 Grand St. Hartford, Conn. Kómvics J., 52 Grand St. Lynn és Boston. Czapp István 4 Schöbe Chicago, Ill. Bohm Filipo 308 Washington DeWard Newark, O. Turucz Pál. Divernon, Ill. Janka István. Berwick, Pa. John Kovács, P. O. B. 405. Erie, Pa. Tokáti Béla 548 W 19th St. Oakland és vicke. Cal. M. Klein, 3129 A. Ashby Ave. Berkeley, Cal. Peoria, Ill. Takács István, 625 Fishgaze St. Columbus, O. J. Jengasits, 267—2nd St. Alleghany, Pa. H. Grécsik, 803 East St. Martins Ferry, O. A. Kondor, 107 Washington St. Ezekon kívül az egyes szervezetek által megválasztott megbízottak tagok fel vannak határozva előfizetési felvételre és azt nyugtázzák.

Bevándorlók figyelmébe ajánlja csinosan berendezett tiszta s jutányos áru SZOBÁIT ROSTASSY REZSŐ 513 E 6th St. NEW YORK. Az elvtársaknak Magyarországból érkező leveleire díjmentesen adok felvilágosítást és kívánatra a hajónál megvárom őket.

Wájreggel legjobb vásárolni és Pénz elkerülhetetlenül Weiss Emil Bankárnál 104 Second Ave. New York. Értjen árjegyzékert

PROLETAR-Étterem Felhívom az elvtársak szíves figyelmét, hogy 106 Ave. B. alatt, a 7. utca közelében van, ahol magyar konyhából kiküldött élelmiszer, ÉBÉD VAGY VACSORA 15 CENT. GROSCH H., TULAJDONOS.

ÉTTERMEM ÉS KÁVÉHAZAM a magyaryelvű mentados munkások kedvelt találkozó helye. Izletes friss étkek. — Hazai billiard asztalok. Bel és külföldi partlapok. Felhívom megbízhatóság.

PETŐFI SZÁLLODA KEREKES E. H. Saloon, étterem és kávéház, 309 W. MADISON STREET, Carpenter Street közelében, CHICAGO, ILL. A legjobb kül- és belöldi italok. Jó magyaros konyháról állandóan gondoskodik van. Nőtlen emberek részére szállodámban szobák jutányos árban kaphatók. Gyönyörű terméim kedélyes estékre, lakodalmakra, gyűlésekre, szindarabok betanítására ingyen állanak elvtársaim rendelkezésére. Naponta este 8-tól reggelig Bunczik József budapesti cigányprimás zenekara játszik. Holub János kitünő cimbalmszólista. Kitünő tekeasztalok. — Elvtársaim szíves pártfogását kérem.